

CONV 73/02

NOTE

fra: Giuliano Amato
til: konventet

Vedr.: **Mandat til Arbejdsgruppen vedrørende Status som Juridisk Person**

Vedlagt følger en note om ovennævnte emne, som skal lette drøftelserne i Arbejdsgruppen vedrørende Status som Juridisk Person.

Gruppe III: "Status som juridisk person"

Formand: Giuliano Amato

*"Hvilke følger vil det få, hvis EU eksplicit anerkendes som juridisk person? Og hvis der sker en sammensmeltning af Unionens og Det Europæiske Fællesskabs status som juridisk person?
Kan dette bidrage til en forenkling af traktaterne?"*

I. INDLEDNING

1. Rapporten fra denne arbejdsgruppe med fokus på ovennævnte spørgsmål vil være relevant for konventets drøftelse af en række bredere spørgsmål, der er nævnt i Laeken-erklæringen; der er tale om følgende fire spørgsmål:
 - "Skal sondringen mellem Unionen og Fællesskabet tages op til fornyet overvejelse?
 - Hvad med opdelingen i tre søjler?
 - Hvordan kan der skabes større sammenhæng i EU's udenrigspolitik?
 - Skal EU's repræsentation udadtil i internationale fora udbygges yderligere?"
2. Formålet med denne note er at give en oversigt over baggrunden for emnet og de hovedspørgsmål, som arbejdsgruppen skal behandle. På gruppens første møde (der er fastsat til den 18. juni 2002) vil der komme til at foreligge et mere fyldestgørende dokument, som i detaljer videreudvikler de spørgsmål, der rejses i det foreliggende dokument.

II. BAGGRUND

3. Hvert enkelt af De Europæiske Fællesskaber siges udtrykkeligt i de respektive grundlæggende traktater at have status som juridisk person¹. Artikel 101, stk. 1, i Euratom-traktaten er affattet således:

¹ Jf. artikel 281 i TEF, artikel 6, stk. 1, i EKSF-traktaten og artikel 184 i Euratom-traktaten.

"Inden for rammerne af sin kompetence kan Fællesskabet indgå aftaler eller overenskomster med et tredjeland, en international organisation eller en statsborger fra et tredjeland."

4. Artikel 281 i TEF lyder således: *"Fællesskabet har status som juridisk person"*. Domstolen har fortolket denne bestemmelse som en anerkendelse af EF's eksterne kapacitet på alle de politikområder, der hører under dets kompetence¹. Det er hævet over enhver tvivl, at Fællesskaberne har status som juridiske personer, og anerkendelsen af deres kapacitet til at forfølge deres mål er blevet bekræftet over lang tid.
5. For så vidt angår Unionen indeholder TEU ikke nogen bestemmelse, hvori der står, at Unionen har status som juridisk person. Unionen blev oprettet (eller "opfundet") ved Maastricht-traktaten som en samlet ramme, der skulle omfatte på den ene side de allerede eksisterende Fællesskaber og på den anden side de nyligt indførte områder FUSP og RIA. TEU opstiller en række mål for Unionen, bl.a.: *"at styrke sin identitet i internationale sammenhænge (...), at styrke beskyttelsen af medlemsstaternes statsborgeres rettigheder og interesser(...), at bevare og udbygge Unionen som et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer (...)"* (artikel 2 i TEU). For at nå sine mål skal Unionen tilvejebringe de nødvendige midler (artikel 6, stk. 4, i TEU), og den skal have *"en fælles institutionel ramme"* (artikel 3 i TEU).
6. Efter Maastricht-traktaten blev der under regeringskonferencen i 1996 fremsat to forslag om indsættelse i traktaten af en bestemmelse, hvoraf det eksplicit skulle fremgå, at Unionen har status som juridisk person. Ifølge det ene forslag skulle Unionens status som juridisk person sidestilles med Fællesskabernes eksisterende status som juridiske personer². Ifølge det andet

¹ Sag 22/70, *Kommissionen mod Rådet*, (AETR) [1971], Sml. dansk specialudgave, s. 41, præmis 14.

² Jf. *"Unionen tillægges status som juridisk person"*, tekst forelagt af det irske formandskab for Det Europæiske Råd i Dublin i december 1996 (dok. CONF 2500/96).

forslag skulle Unionen gøres til en samlet juridisk enhed, som Fællesskaberne som juridiske personer skulle optages i¹. Selv om ingen af disse forslag i sidste ende blev vedtaget, indførte Amsterdam-traktaten en ny bestemmelse: artikel 24 i TEU².

7. Den juridiske litteratur har fortolket denne bestemmelse på forskellig måde. Ifølge nogle forfattere tildeles Unionen implicit status som juridisk person i medfør af denne bestemmelse, idet det anerkendes, at Unionen som sådan kan indgå internationale aftaler vedrørende afsnit V eller VI³. Andre hævder, at denne bestemmelse alene fastlægger en forenklet procedure, der gør det muligt at anvende traktatens institutionelle mekanismer med henblik på forhandlinger og indgåelse på medlemsstaternes vegne af internationale aftaler, som de, og ikke Unionen, vil blive parter i⁴.
8. For så vidt angår fortolkningen af artikel 24 i TEU på baggrund af efterfølgende praksis er det værd at notere sig, at Unionen hidtil har indgået to internationale aftaler (begge baseret på artikel 24 i TEU) med Forbundsrepublikken Jugoslavien (FRJ) om Unionens observatørmissions virksomhed i FRJ⁵. Rådets afgørelser om indgåelsen af disse aftaler indeholder følgende bestemmelse: "*Formanden for Rådet bemyndiges herved til at udpege den person, der er beføjet til at undertegne aftalen med bindende virkning for Den Europæiske Union.*"

¹ Jf. forslag fra det nederlandske formandskab (dok. CONF 2500/96 ADD 1 CAB, 20. marts 1997, s. 47).

² Artikel 24 i TEU er affattet således: "*Når det er nødvendigt at indgå en aftale med en eller flere stater eller internationale organisationer til gennemførelse af dette afsnit, kan Rådet med enstemmighed bemyndige formandskabet, der om nødvendigt bistås af Kommissionen, til at indlede forhandlinger med henblik herpå. Sådanne aftaler indgås af Rådet med enstemmighed efter henstilling fra formandskabet. Ingen aftale er bindende for en medlemsstat, hvis repræsentant i Rådet meddeler, at medlemsstaten må opfylde de krav, der gælder ifølge dens egen forfatningsmæssige procedure; de øvrige medlemmer af Rådet kan vedtage, at aftalen skal gælde foreløbigt for dem. Bestemmelserne i denne artikel gælder også for spørgsmål, der henhører under afsnit VI.*"

Denne bestemmelse er blevet ændret i Nice-traktaten.

³ Et argument, der taler til fordel for denne fortolkning, er det forhold, at kompetencen til at give bemyndigelse til at indlede forhandlinger og indgå eventuelle aftaler udtrykkeligt er overdraget Rådet og ikke repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet.

⁴ Henvisningen i tredje punktum til muligheden for at skulle anvende nationale ratifikationsprocedurer og muligheden for foreløbig anvendelse for de øvrige medlemmer af Rådet taler til fordel for denne konstruktion.

⁵ Rådets afgørelse af 9. april 2001 (2001/352/FUSP) (EFT L 125/1) og Rådets afgørelse af 30. august 2001 (2001/682/FUSP) (EFT L 241/1).

III. SPØRGSMÅL TIL OVERVEJELSE

9. Arbejdsgruppen kan eventuelt tage følgende tre spørgsmål op til overvejelse i forbindelse med a) muligheden for at gøre Unionens status som juridisk person eksplicit og b) sammensmeltningen af Unionens og Fællesskabets status som juridisk person:
 - i. Hvilke virkninger vil det i givet fald få for den nuværende kompetenceafgrænsning og for procedureerne?
 - ii. Vil Unionen få mulighed for at handle mere effektivt på internationalt plan?
 - iii. Hvilke virkninger vil det i givet fald få for Unionens status i internationale organisationer?
10. Arbejdsgruppen bør desuden overveje, hvilke følger en eksplicit status som juridisk person og en sammensmeltning af status vil få for spørgsmålet om forenkling af traktaterne. Arbejdsgruppen kan eventuelt undersøge, i hvilket omfang en sammensmeltning vil bidrage til forenklingen ved at fremme en reduktion af antallet af instrumenter og procedurer og/eller en sammenskrivning af traktaterne.
11. På det første møde den 18. juni 2002 (kl. 15.00-18.30) vil medlemmerne få en mere detaljeret udgave af denne note med en nærmere gennemgang af de relevante tekniske spørgsmål. På de to efterfølgende møder (den 25. juni og den 10. juli) er det planen at høre juridiske eksperter om de pågældende spørgsmål.